

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa M.S.
przeciwko Skarbowi Państwa-Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej
w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adw. P.P. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za udzieloną powodowi pomoc prawną z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być

wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że sąd zaniechał sprowadzenia go na rozprawę i nie ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu, przez co pozbawił powoda możliwości obrony jego praw.

Na wstępie należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej bada jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. Badanie nieważności postępowania pierwszoinstancyjnego co do zasady uchyla się spod kognicji Sądu Najwyższego i może nastąpić wyjątkowo, w sposób pośredni, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) zarzuca sądowi odwoławczemu naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81; z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 156/09; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 177/06). Uchybienie sądu drugiej instancji, polegające na niewzięciu pod rozwagę - z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego - nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi usprawiedliwioną podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy przed sądem drugiej instancji (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1998 r., II CKN 600/97 i z dnia 16 lutego 2012 r., III CSK 195/11). Skarżący nie wykazał, że taka zależność zachodziła w okolicznościach sprawy.

Odnosząc się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy wskazać, że istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. W wyroku z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 473/11 (OSNC 2012, nr 12, poz. 146) Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności ich niemożność uczestniczenia w rozprawie jest przeszkodą wywołaną przez nie same, której wprowadzić nie da się przewyciężyć bez udziału sądu, jednak nie zobowiązuje to sądu do zarządzania doprowadzania ich na każdą rozprawę. Sąd obowiązany jest zarządzić doprowadzenie na rozprawę strony pozbawionej wolności tylko wtedy, gdy uzna, że jej obecność jest niezbędna ze względów procesowych lub gdy nieobecność ta mogłaby pozbawić stronę możliwości obrony jej praw. Taka sytuacja nie zachodziła w rozpoznawanej sprawie, toteż Sąd Apelacyjny nie miał obowiązku zarządzenia doprowadzenia powoda na rozprawę apelacyjną ani odroczenia tej rozprawy z powodu jego nieobecności. Nie doszło więc do pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw na rozprawie apelacyjnej, a tym samym nie doszło do nieważności postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Z przytoczonych względów w sprawie nie zachodzi także przesłanka oczywistej zasadności skargi. Na marginesie należało dostrzec, że motywy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ujawniały w tym zakresie widoczną sprzeczność argumentacyjną, gdyż powołanie się na przesłankę w postaci oczywistej zasadności skargi jest zasadniczo wyłączone, gdy skarżący jednocześnie twierdzi, że wykładnia przepisów, które stanowiły podstawę kwestionowanego orzeczenia, skutkuje powstaniem istotnych zagadnień prawnych wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Stan taki koliduje bowiem z twierdzeniem o oczywistej, widocznej już *prima facie* i bez potrzeby głębszych dociekań, wadliwości kwestionowanego rozstrzygnięcia, która jest założeniem przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. mając na uwadze sytuację życiową powoda.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tj.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) oraz § 3, § 8 pkt 6 i § 16 ust 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

as]

jw